

[Hanne Andersen]

Den begrænsede mulighed for at få bevilget plejeorlov har vel hidtil været den værste hindring for at påtage sig en opgave, som man reelt ønskede sig. En af ordførerne sagde, at vi siger i vores forslag, at alle kommuner giver et godt tilbud. Det mener jeg ikke vi siger. Mange kommuner giver et fantastisk godt tilbud til deres borgere, og det ønsker vi at alle skal kunne få. Dét, hvor det virker bedst, virker det jo godt.

Jeg mener også, det er rigtigt, at det ikke bør være et spørgsmål om firkantethed, men et spørgsmål om åbenhed; men det må fremfor alt ikke være et valg mellem firkantethed eller ingenting. Jeg mener bestemt også, der er etik i dette her, og der er også et hensyn at tage til et efterfølgende sorgarbejde. De, der ønsker at pleje deres nærmeste, enten det nu er familiemedlemmer, der er så alvorligt syge, så de dør, eller familiemedlemmer, der er i en fase, hvor der ikke længere er nogen behandling, men hvor der udelukkende er tale om pleje, vil også have glæde af det, men specielt dér, hvor de pårørende dør efter plejeperioden, tror jeg, at sorgarbejdet vil have været en del af plejeperioden. Jeg tror, der er mange, der føler sig fremmede i dette miljø. Der er nogle, der ikke ønsker sig opgaven, fordi de har ikke lyst til det, men der er nogle, for hvem det fremmede miljø i sig selv forstærker hele den psykiske belastning, de befinder sig i, når nogle er meget syge eller endda står for at skulle dø.

Vi har alene syntes, at det var et tilbud, der skulle være for alle. Vi er naturligvis parat til i udvalgsarbejdet at gå nærmere ind i en drøftelse af det, vi er parat til at ændre skønhedsfejl.

Vi er også parat til at diskutere 100 pct. compensation. Jeg vil da gerne medgive hr. Tinning, at det er traditionelt at tænke, at nogle grupper kan få 90 pct. og andre kan få 100 pct., men vi anerkender jo også, at der ikke er uanede midler. Derfor har vi i vores lovforslag angivet, hvordan man kunne fordele betalingen, men det gælder først og fremmest for os, at det ikke er en økonomisk vinkel, vi ønsker at se hele forslaget i, så derfor taler jeg gerne om 100 pct. Jeg har ikke engang lyst til at sammenholde det med, hvad det ville have kostet, hvis patienten var forblevet på sygehuset, for alle de patienter, som vi her taler om, vil i hovedsagen være patienter, der ville have fuld ret til at ophol-

de sig på sygehuset i de perioder, vi taler om her, og jeg synes, det er uinteressant at tale om sygehusomkostningerne.

Jeg synes, at hele den etiske og den psykologiske side af sagen, det ønske, folk måtte have, er det altafgørende i dette spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 78:

Forslag til folketingsbeslutning om en sammenhængende dansk alkoholpolitik.

Af Aase Olesen (RV) m.fl.
(Fremsat 6/2 86).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Regeringen er enig i, at der er behov for en effektiv indsats på alkoholområdet, og regeringen er samtidig af den klare opfattelse, at den hidtidige liberale og relativt restriktionsfri alkoholpolitik også i det lange løb giver de bedste resultater.

Sådan som jeg læser forslagsstillernes forslag til folketingsbeslutning, mener jeg også, at den samme grundholdning præger de konkrete forslag heri. Men jeg vil godt gå over til at komme med nogle bemærkninger til de konkrete forslag i forslaget til folketingsbeslutning.

Det første forslag går jo ud på, at der skal ske en automatisk regulering af afgifterne på vin, øl og spiritus. Jeg går ud fra, at det netop fra forslagsstillernes side er tænkt som et

[Socialministeren]

forslag i alkoholpolitisk sammenhæng. Min bemærkning hertil skal være, at den generelle erfaring fra afgiftsforhøjelser på øl, vin og spiritus jo netop viser, at det ikke er en særlig brugbar regulator af alkoholforbruget på længere sigt.

I det andet punkt i forslaget til folketingsbeslutning er nævnt forskellige ting, som alkohol- og narkotikarådets alkoholudvalg burde tage sig af.

Det bør tage sig af at udarbejde konkrete forslag, der kan medvirke effektivt til at ned sætte alkoholforbruget i skoler og i miljøer, hvor unge færdes.

Jeg er fuldstændig enig i, at det forebyggende, oplysende arbejde i skolerne og ungdomsklubberne er særdeles vigtigt, og jeg kan da også oplyse, at alkohol- og narkotikarådet har udarbejdet en model for undersøgelse af den skolesøgende ungdoms rusmiddelvaner, som vi kalder det, herunder alkoholforbruget. Jeg kan også oplyse, at undervisningsministeriets konsulent i alkohol- og narkotikasørgsmål arbejder på at kortlægge alkoholreglementer og -forbrug ved skolefester på gymnasier og HF-kurser. Sådanne undersøgelser vil kunne pege på, hvilke grupper af unge og hvilke miljøer man bør foretage en særlig forebyggende indsats over for.

Men jeg er specielt glad for at kunne oplyse, at de seneste indberetninger fra amtskommunerne viser, at oplysningsarbejdet dér er koncentreret omkring ungdomsgruppen, så jeg tror, der er en bred enighed om, at det er i forhold til ungdommen, vi først og fremmest skal prøve at sætte ind med oplysning og forebyggelse.

Vi siger så i den forbindelse, at det ikke skal være på en fordømmende måde og på en moraliserende måde. Pædagogikken i den slags oplysning vil ofte være svær, for på den ene side må det ikke være fordømmende og moraliserende, på den anden side vil vi vel egentlig godt have den holdning frem alle sammen, at der ikke skal være noget smart i at være storforbruger af spiritus. Derfor kommer vi ikke væk fra at sige, at der i den måde, vi griber tingene an på, også gerne skulle ligge, at det hverken er særlig smart eller stort at omgås spiritus, så man ikke ved, hvad det er, man foretager sig.

Et andet punkt, der er nævnt i samme afsnit, er en opfordring til at tage initiativ til en virkelig dialog mellem LO, DA og de of-

fentligt ansattes organisationer om foranstaltninger, der kan begrænse alkoholforbruget på arbejdspladserne.

Nu ligger det imidlertid således, at vi ved meget lidt omkring alkoholforbruget på arbejdspladser, og på den baggrund har jeg spurgt socialforskningsinstituttet, om det vil lave en undersøgelse specielt omkring det spørgsmål. Og i forbindelse med iværksættelsen af denne undersøgelse har jeg også rettet henvendelse til LO og DA med henblik på at tilvejebringe en forståelse for indholdet af en sådan undersøgelse.

Jeg er fuldstændig enig med forslagsstillerne i, at det er nødvendigt også at få engageret ikke bare LO og DA, som man skriver, men i det hele taget de forskellige organisationer på arbejdsmarkedet. Realiteten er jo, at man dér har den føling både med virksomheder og ansatte, som er en nødvendighed, hvis en forebyggelse og en oplysning skal have så god en virkning som muligt. Som sagt ved vi ikke særlig meget præcist om, hvor stort forbruget er, men at disse kanaler og veje ville være gode at bruge i oplysning og forebyggende indsats, kan der ikke være nogen som helst tvivl om.

De næste punkter drejer sig dels om den målrettede oplysningsindsats og orientering om skadevirkninger og oplysning over for særlige grupper, dels om at holde beslutningstagere løbende orienteret på dette område.

Alkohol- og narkotikarådene tilrettelægger deres arbejde på den måde, at de forsøger at fungere som centale organer, der kan lave forskellige former for oplysende virksomhed og materiale til skoler, og man udgiver også nogle blade. Samtidig prøver man i et samvirke med de lokale myndigheder, med de lokale mennesker, med de lokale frivillige organisationer, hele tiden at orientere om nye oplysninger, om nye måder at gribe tingene an på, om nye opdagelser, om nye forskningsresultater, også specielt hvad angår afgrænsede grupper, som der kan være brug for at gøre en specielt kraftig oplysende indsats over for.

Vi har så i ministeriet netop sat ind, fordi vi - det må vi erkende - egentlig ikke ved nok om, hvor meget man gør ude lokalt, for at kunne tegne så godt et billede som muligt. Vi ved ikke særlig præcist, hvor mange penge der bruges lokalt, men vi har heller ikke

[Socialministeren]

en kortlægning mere præcist og konkret over, hvad det er for nogle fremgangsmåder, man bruger. Vi har selvfølgelig nogle eksempler, og vi ved stort set også, når vi hører fra alkohol- og narkotikarådene om gode måder at gribe tingene an på, som man er startet med det ene eller det andet sted. Men fra ministeriets side vil vi altså godt prøve at få et bedre overblik ikke bare over, hvor mange penge man bruger, men også over, hvilken slags aktiviteter man sætter i værk.

I samme omgang vil vi selvfølgelig også prøve at spørge de frivillige organisationer, som jo har en meget stor betydning inden for dette felt. Netop denne kortlægning vil så kunne bruges igen til at sprede ideer ud til andre. Det tror jeg er en vigtig måde at gribe det an på. Vi skal ikke bare have oplysninger ind, for at vi så kan blive klogere på et højere niveau herinde, men vi kan bruge dem til at formidle ud til andre, hvad man måske har fået af gode ideer det ene og det andet sted i landet.

I forbindelse med spørgsmålet om at tage initiativer over for bestemte grupper, punkt 3, nævner forslaget til folketingsbeslutning specielt kvinder, og det er helt berettiget. Det bestående behandlingssystem er mest indrettet på det mandlige klientel, og man er jo blevet opmærksom på, at der i højere grad nu er kommet kvindelige alkoholmisbrugere. I erkendelse heraf gjorde alkohol- og narkotikarådet i efteråret 1985 det, at man holdt et seminar om, hvordan man specielt skulle gribe problemerne an, hvad angår denne gruppe. Igen var formålet et forsøg på at udveksle synspunkter og ideer om udbygning og forbedringer af disse tilbud. Der var meget stor interesse omkring dette stykke arbejde, som man vil fortsætte i alkohol- og narkotikarådet. Jeg vil i samme forbindelse nævne, at socialforskningsinstituttet er i gang med en undersøgelse af alkoholambulatoriernes virksomhed, der beskriver ambulatorierne og klientelet, hvilken behandling klienterne modtager og forsøger at vurdere resultaterne.

Punkt 4 drejer sig om tilbud om behandling til alkoholmisbrugere som alternativ til frihedsberøvelse i forbindelse med spirituskørsel. Det punkt har jeg specielt drøftet med justitsministeren, der bl.a. har fremhævet den vigtige kriminalpræventive virkning, som en øget indsats over for alkoholmisbrug vil kunne få. Det er et af de spørgsmål,

kan jeg oplyse, som det vil være naturligt at tage med i det ministerudvalg, som inden årets udgang skal fremkomme med en redegørelse til folketinget om de initiativer, som i særlig grad vil kunne hjælpe med til at nedbringe kriminaliteten.

Det er rigtigt, som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at en stor del af spiritusbilisterne har et problem med spiritusmisbrug, og justitsministeren er meget åben over for tanken om i videre omfang end i dag at bruge betingede domme med vilkår om afvænningsbehandling over for personer, der dømmes for spirituskørsel. Jeg vil godt i den forbindelse oplyse, at straffelovrådet netop for tiden overvejer reglerne om vilkår netop i forbindelse med betingede domme. Justitsministeren agter på den baggrund at tage spørgsmålet op i den redegørelse, jeg nævnte før.

Punkt 5 drejer sig om en stramning af de reklameregler, vi har i dag.

I dag, hvor alkoholbranchen selv har indgået en frivillig reklameaftale, har vi altså en kodeks for god opførsel, eller hvilket udtryk vi nu skal bruge, der går ud på, at reklamens udformning ikke må tilskynde til overdreven nydelse, den må ikke specielt appellere til yngre aldersgrupper, og den må ikke præsentere alkohol som et middel til lindring eller overvindelse af sociale eller psykiske problemer.

Og det er klart, at det vil være nødvendigt løbende at følge med i, hvordan tingene så udvikler sig. Forbrugerombudsmanden har oplyst, at det er hans opfattelse, at de omhandlede retningslinjer i det væsentlige respekteres, og han siger samtidig, at han løbende følger branchens markedsføring ganske nøje.

Den kontakt, der er til branchen, har hidtil medført, at det ad forhandlingens vej har været muligt at få foretaget nødvendige korrektioner af markedsføringen på dette område, men det er da en given ting, at det er noget, man skal blive ved med at følge.

Det sidste punkt i beslutningsforslaget går på støtten til de private organisationer.

Nu skal der jo ikke herske nogen tvivl om, at jeg er af den opfattelse, at de private organisationer inden for det sociale område netop kan være med til at fastholde den folkelige forpligtelse og det folkelige engagement over for løsning af sociale opgaver. Men al-

[Socialministeren]

koholområdet er vel et af de områder, hvor de private organisationer er mest dominerende, om jeg så må sige. Det har en historisk baggrund, og det har selvfølgelig også den baggrund, at de private organisationer kommer med et engagement og har en følelse med den helt praktiske dagligdag for den slags problemer, og det er helt naturligt, at de er stærkt involveret.

Jeg vil godt indskyde her, at da jeg rekonstruerede alkohol- og narkotikarådets sammensætning sidste sommer, havde det det sigte at styrke de lokale myndigheders indflydelse i alkohol- og narkotikarådet, men samtidig også at styrke de private organisationers mulighed for indflydelse.

Der bliver så ifølge finansloven ydet tilskud til Afholdsselskabernes Landsforbund, KFUMs Sociale Arbejde og Landsforeningen Lænken, og som vist alle husker, blev det så også på sidste finanslov vedtaget, at I.O.G.T. skulle have dette beløb på de omkring 320.000 kr.

Herudover er der en pulje, hvor private organisationer kan søge tilskud til meget jordnære og konkrete aktiviteter og foranstaltninger, en pulje på knap 600.000 kr., der bliver fordelt en gang om året.

Jeg skal i samme forbindelse sige, at netop nogle af disse private organisationer inden for alkoholoplysning og -behandling har overenskomster med kommuner og amter. Også på institutionsområdet er de private organisationer altså meget kraftigt involveret.

Dette skal være slutningen på mine bemærkninger til de konkrete punkter. Konklusionen bliver, at de elementer, der er nævnt i beslutningsforslaget, er jeg enig i, og vi prøver også, og alkohol- og narkotikarådet prøver også, hele tiden at følge op efter de principper, der er nævnt i forslaget til folketingsbeslutning.

Jeg skal måske lige tage med – for at være så aktuel som muligt – og det har dog også en sammenhæng med denne diskussion, at regeringen om meget kort tid vil fremsætte lovforslag om afskaffelse af landsbevillingsnævnet, noget, som vi jo også har haft en diskussion om i lang tid.

Jeg støtter principperne i det beslutningsforslag, der her er fremsat. Regeringen vil faktisk også tilstræbe, at en række af de nævnte principper bliver grundlaget for det arbejde, vi udfører.

Qvist Jørgensen (S):

Det radikale venstre skal ikke kritiseres for mange af de tanker, der ligger bag beslutningsforslaget om en sammenhængende dansk alkoholpolitik, for fru Aase Olesen har ret, når hun i titlen antyder, at der er en klar mangel på sammenhæng i dansk alkoholpolitik; og det har mange besværet sig over i mange årtier.

Det var ønsket om en større sammenhæng, der lå bag, at først indenrigsministeriet i flere år havde en konsulent og siden 1973–74 undervisningsministeriet, der for en kort periode havde i alt 9 konsulenter til at varetage i hvert fald forebyggelse og oplysning vedrørende alkohol i samfundet og det enkelte individs forhold til alkohol. Nu er vi nede på kun én konsulent igen.

Men så har vi jo alkohol- og narkotikarådet, der efter sin reorganisation her i august måned 1985 formentlig bliver mere effektivt.

Det faglige udvalg vedrørende alkoholspørgsmål får mulighed for at styrke flere af de områder, som fru Aase Olesen peger på, også ud over punkt 2. Jeg tænker især på punkterne 3 og 4 i beslutningsforslaget om styrkelse af behandlingstilbuddene og bedre muligheder over for spritbilister. Men jeg må nok gøre opmærksom på, at det er tvivlsomt, om der ovenfra kan pålægges det særlige udvalg nogen opgaver. Det må vist være alkohol- og narkotikarådets opgave, eventuelt efter opfordring fra ministeren, der naturligvis kan få inspiration fra folketingets udvalg.

Behandlingen af alkoholmisbrugere er overdraget til amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner; dette gælder såvel ambulatoriedriften som de egentlige institutioner såsom behandlingshjem. Flere undersøgelser viser, at afstanden fra brugerens bopæl eller arbejdsplads til ambulatoriet er af afgørende betydning. Der burde ikke være mere end maksimalt 15 km til nærmestliggende ambulatorium. Jeg mener, at det bør overvejes, om ikke de private organisationer, de privatpraktiserende læger m.fl. kan komme mere ind i billedet.

Der er i den seneste tid sket et mindre fald i belægningstallene i hvert fald på nogle behandlingshjem, og det er der sikkert flere grunde til. Jeg mener, at disse årsager bør undersøges, for det kan vel ikke udelukkes, at nogle amtskommuner af besparelsesgrunde

[Qvist Jørgensen]

er blevet lidt mere tilbageholdende både på ambulatorie- og behandlingshjemssiden, men måske spiller det også en rolle, at en del behandlingshjem drives af private organisationer, visse med et stærkt religiøst præg. De sidste måneders debat i det sydjyske område tyder i hvert fald på, at netop dette forhold medfører, at patienterne viger tilbage fra at lade sig indskrive. Sådanne ting kunne vi måske få undersøgt i forbindelse med den løbende orientering om forskningsresultater, som beslutningstagerne skal have ifølge punkt 2 b.

Jeg synes i øvrigt, at det er en fin formulering, for faktisk har vi meget nyere forskning, og en del er i gang. Jeg tror, at forslagsstillerne har ret i deres antydninger af, at det er formidling og forståelse, der savnes.

Vi stiller os meget åbne over for forslaget om stramning af reglerne for markedsføringen. Det er helt i overensstemmelse med vort program.

På ét punkt er vi uenige i det, forslagsstillerne lægger op til, og det er det, der går ud på, at det skal pålægges alkohol- og narkotikarådet at sikre en virkelig dialog mellem arbejdsmarkedets parter om foranstaltninger, der kan begrænse alkoholforbruget på arbejdspladserne. Hvem siger, at der er et stort behov? Jeg tror ikke, at dette pålæg er vejen frem, heller ikke selv om man udvider arbejdspladsen til også at omfatte direktionslokalerne. Det er en sag mellem arbejdstagerne indbyrdes og kun blandt dem. Erfaringerne viser i øvrigt, at man er godt på vej. Vi skal også huske på, at på flere virksomheder og i nogle forbund har man arrangeret kurser, holdt møder og fundet frem til nogle fornuftige aftaler i enighed.

Samlende vil jeg sige om det radikale forslag, at vi skal være fantastisk forsigtige, når vi går ind i dansk alkoholpolitik og dansk alkoholadfærd. Vi skal nemlig huske, at vel har vi et stort forbrug i Danmark, men det fordeler sig mere jævnt end i mange andre sammenlignelige lande, og der er en vis rimelig afslappethed – og jeg sagde ikke slaphed – i vores vurdering af alkohol og alkoholbrugere, som formentlig er medvirkende til, at så forholdsvis få i forhold til det store forbrug kommer rigtig galt af sted, og blandt dem lykkes det at hjælpe relativt mange, set i forhold til lande med mere restriktive holdninger.

Jeg vil også nævne, at en regulering af giftskatterne er delvis på sin plads. I hvert fald er der accept af en automatisk pristalsregulering. Om det hjælper på hovedsigtet med nærværende forslag, kan man tvivle på.

Må jeg som det sidste sige, at når forslagsstillerne vil sikre de private organisationers placering, så er jeg en lille smule forundret. Der er vist ikke noget socialt behandlingsområde, hvor de private organisationer har bedre tradition for samvirke end netop inden for alkoholområdet, men også det kan vi se på i det forestående udvalgsarbejde.

Må jeg minde om, at der jo var bred enighed om vores ændringsforslag om støtte til I.O.G.T. i dette års finanslov.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Ved forhandlingen den 21. marts 1984 om den daværende socialministers redegørelse vedrørende alkoholproblemet blev det jo netop pointeret, at vi gerne ville videreføre den hidtidige liberale og relativt restriktionsfrie alkoholpolitik, men man fandt det samtidig påkrævet, at indsatsen på området styrkedes. Fru Aase Olesen bebudede netop ved den lejlighed, at hun ville komme med en pakke, som hun sagde det, og nu har vi jo altså en sammenhængende dansk alkoholpolitikpakke, og det skal hun have tak for.

Indsatsen mod alkoholmisbrug kan koncentrere sig om tre forhold: det forebyggende arbejde, forskningen af nye metoder og det retlige system og behandlingsindsatsen.

Når man ser på de punkter, der er nævnt i forslaget, er vi enige om, at indsatsen bør øges, men gennem information og mere varierede behandlingstilbud.

Hvis man ser på punkt 1 vedrørende afgifter, vil jeg anlægge en social betragtning og ikke en skatte- og afgiftsmæssig betragtning og kalde det giftskatter. I de lande, hvor man har prøvet at begrænse forbruget ad den vej ud fra en social betragtning, har det jo vist sig, at man ikke har opnået det. Det kan jo være, at vi kan få noget dokumentation for det, men ud fra en social betragtning er der ikke sket noget de steder.

Den effektivisering, der er sket af alkohol- og narkotikarådets sammensætning og dets kommissorium, tror jeg netop giver mulighed for at give øget information og få tilrettelagt bedre og mere varierede behandlingstilbud,

[Lizzie Lichtenberg]

når man ser, hvilke ambitioner man har i det nye råd. Men jeg tror også, at det er gennem amtskonsulenterne, tæt på borgeren, at man får de bedste resultater.

Der bliver nævnt, at dette alkoholråd også skal tage initiativ til en virkelig dialog mellem LO, Dansk Arbejdsgiverforening og de offentligt ansatte om foranstaltninger, der kan begrænse alkoholforbruget på arbejdspladserne. Her tror jeg, ligesom jeg gjorde det ved redegørelsen, at alkoholproblemer på arbejdspladsen må løses af arbejdsgivere, arbejdsledere og de øvrige ansatte i fællesskab gennem oplysningsindsats med henblik på at påvirke den enkeltes holdning til alkoholforbruget. I behandlingssystemet og i det oplysende og forebyggende arbejde skal der bygges på tillid. Indsatsen skal ikke være yderligere restriktiv, moraliserende og skræmmende, men ske med viden og frihed til selv at vælge og fravælge.

Udbygningen i behandlingen og de nye tiltag må først baseres på et ambulante behandlingstilbud. Jeg tror, man også skal have større interesse for det, vi kan kalde en akut afrusningsfunktion. Det kunne jo være, man kunne gennemføre en yderligere udvidelse af eksisterende afrusningsafdelinger rundt om; må jeg her nævne Skansegården i Frederiksborg amt. Begrundelsen herfor er, at akut afrusning ofte kræver et særligt kendskab til problemet, som bedst opnås ved en central løsning, ligesom det økonomisk er billigere at udvide en eksisterende aktivitet end at oprette nye. For at kunne løse det og for i det hele taget at kunne komme tæt på klienten må man som sagt have en decentral udbygning, som der jo også er arbejdet med inden for disse områder.

Den praktiserende læge indgår med en central placering, men han skal også have mulighed for at henvise til ambulatorier og akutte afrusningsafdelinger.

Der er områder, hvor man har set sig nødsaget til at henvise til tidligere, nemlig såvel psykiatriske som somatiske afdelinger på vore sygehuse. Ved at udvide en alkoholistbehandling uden for sygehusregie vil man jo dér kunne yde en indsats tæt på borgeren.

Ambulatorierne skal varetage efterbehandlingen efter indlæggelse til alkoholistbehandling på psykiatrisk afdeling. De skal varetage en superviserende, koordinerende funktion i forhold til alment praktiserende læge, og de

skal være manden på stedet, hvor der er behov for det. Det er rigtigt, at der nok skal tages særligt hensyn til kvinder, ikke mindst af hensyn til gravide kvinder, for når det gælder dem, er det den kommende ungdom, der er på spil, og derfor vil det være rimeligt, at man tager et specielt hensyn til dem.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Så vidt jeg hørte, kommenterede fru Lizzie Lichtenberg ikke direkte beslutningsforslagets punkt 5 vedrørende stramning af reglerne for markedsføring af alkoholholdige drikke, og da det er et af de punkter, der måske kan laves et flertal for, synes jeg, det er interessant. Jeg forstod på hr. Qvist Jørgensen, at det var en del af socialdemokratiets program, og i dette tilfælde betyder det så nok også, at det er en del af partiets politik. Så er det jo godt nok.

Et enkelt eksempel for at afklare holdningen: »Enhver ved, hvordan 2 Hof ser ud, så derfor viser vi her vejen til Mexico«. Så ser man en støvet vej, kranset af kaktus, der ligger i bagende sol, så enhver kan forstå, hvad man får lyst til, når man går ud ad den vej: bajere. Og det er en reklame, man bruger i forbindelse med noget af det, der vel nok tiltrækker sig størst opmærksomhed i dette land for tiden: fodboldtrengene Elkjær og Laudrup, Jesper og alle dem dér. Det er dér, vi for alvor får fat i ungdommen. Det er dér, ungdommen egentlig er del af en verden, hvor de også umiddelbart kan dele oplevelserne med de voksne, for sporten er noget, vi kan tale sammen om, fodbold især; fodbold, mænd og drenge hænger sammen.

Hvis vi skal have lidt styr på, hvad det er, vi mener, synes jeg, det kunne være interessant at høre, om fru Lizzie Lichtenberg mener, at sådan en annonce, som faktisk ret direkte siger til de håbefulde drenge: landsholdet, venner, går over en vej brolagt med bajere. Er det noget, som man må tage med, eller er det noget, som fru Lizzie Lichtenberg synes hun vil være med til at stramme op på?

(Kort bemærkning).

Lizzie Lichtenberg (KF):

[Lizzie Lichtenberg]

Taletiden under mit første indlæg tillod mig ikke at komme ind på punkt 5, som jo er noget, hr. Tinning også bragte frem under vores redegørelsesdebat. Den pågældende annonce har jeg ikke set og kan derfor overheadet ikke kommentere den. Jeg kan kun sige, at den markedsføringsaftale, man har haft, hidtil har fungeret i god samhörighed mellem branchen og forbrugerne, og forbrugerombudsmanden har da også udtalt, at man hidtil har fulgt de regler, der gælder, og det vil jeg henholde mig til. Jeg kender ikke den pågældende annonce og kan ikke diskutere den.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Så tager vi et socialudvalgsmøde med et bilag, der viser vejen til Mexico, for hvis denne her diskussion skal være konkret, tror jeg, det er sådan nogle eksempler, vi skal tage fat på og vurdere: er det en form for reklame, vi synes er god, eller er det ikke? Jeg ved godt – det sagde ministeren også – at forbrugerombudsmanden følger det nøje og mener, at det indtil nu er gået meget godt med at administrere den frivillige aftale osv., men der er jo ikke noget, der siger, at et folketingsflertal skal være enig i forbrugerombudsmandens vurderinger. Det er vel snarere sådan, at vi kan få nogle gode og nogle dårlige ideer derfra, og så kan vi bruge de gode. Jeg synes i hvert fald, det er et eksempel på, at man simpelt hen går for vidt. Den form for alkoholreklame svarer måske til en eller anden frivillig aftale, men i så fald mener jeg, den frivillige aftale er for dårlig, og jeg tror nu, den går ud over aftalen. Jeg synes, det kunne være fint at få taget det som eksempel på noget, vi må have strammet. Vi taler hele tiden om børn og unge i denne debat, og er der ét sted, hvor det er muligt at få kontakt med børn og unge helt ned i hjertetødderne – det er især drengebørnene og de mandlige unge – så er det i idrætten. Derfor er det så utrolig vigtigt, hvad der foregår på det område, og dér foregår altså for tiden det, at man spreder et budskab, som hedder: succes, ungdom, styrke og bajere – det er 4 sider af samme gode sag.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Jeg blev jo også blandet ind i dette reklameindslag i udsendelsen her, og jeg synes egentlig, at hr. Tinnings eksempel er ganske fornemt på den led, at det illustrerer, hvor stort set 100 pct. umuligt det er at lave et reglement om disse ting, hvis man ikke vil lave et egentligt totalforbud mod alkohol i reklamer. For netop den annoncekampagne, som Hof har kørt – jeg tror ikke på, at der er andre end fru Lizzie Lichtenberg, der ikke kender den og har forstået budskabet i den – overtræder jo ikke ét eneste af de kodeksregler, som vi for 14 dage–3 uger siden fik oversendt i socialudvalget. Det kunne være spændende, om hr. Tinning, når vi nu skal se på reklamer i socialudvalget, ville komme med en nuanceret, avanceret kodeks på området, så vi kan forhindre den slags ting.

Må jeg til allersidst nævne, at det endnu en gang lykkedes mig, sidst jeg var i Norge, som er et af de lande, hvor man har et rent faktisk forbud mod reklamer, at finde nogle smukke billeder af en sort og en hvid hund. Jeg tror, der er nogle herinde, der ved, hvad det drejer sig om.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kan forstå, at man i socialdemokratiet og VS bruger en del tid på at studere ølanoncer. Jeg må melde mig på fru Lizzie Lichtenbergs hold; jeg bruger heller ikke tid på det, men det skyldes måske, at jeg selv kan finde ud af, hvilket øl jeg vil drikke, og hvornår det passer mig.

Men jeg kan da godt begynde med det punkt og sige, at vi i venstre absolut ikke er for forbud; vi tror ganske enkelt ikke på, at det hjælper. Vi tror ikke på denne formynderiske holdning. Vi tror mere på oplysninger, på det forebyggende, og på de punkter er vi altså enige med forslagsstillerne. Vi tror også på støtte til dem, der virkelig ønsker at komme ud af et misbrug, men vi tror altså ikke på forbud og derfor heller ikke på, at priserne har den store indvirkning på drikkeriet. Forbud har måske nok nogen indvirkning på salget af øl, der er produceret på vore store bryggerier, men vi ved jo fra andre lande, hvordan det er med restriktioner: hjemmebrygningen stiger, og det er bestemt ikke sundere end det øl, der fremstilles på bryggerierne, tværtimod.

[Birthe Rønn Hornbech]

Det er medtaget som et selvstændigt punkt af forslagsstillerne, at man skal udarbejde konkrete forslag til noget, der kan medvirke til at nedsætte alkoholforbruget i skoler og i miljøer, hvor unge færdes. Det er vi meget enige i i venstre, det er jo i ungdommen, at drikkevanerne skabes.

Forslagsstillerne har også nævnt, at der bør tages initiativer til en virkelig dialog mellem LO, Dansk Arbejdsgiverforening og de offentligt ansattes organisationer osv. Det er da en meget stilfærdig måde at sige det på, og jeg forstår slet ikke hr. Qvist Jørgensens betænkeligheder i den forbindelse. Det kan da ikke være ukendt, at de fleste mennesker tilbringer den største tid af døgnet på arbejdspladserne. Det kan da heller ikke være ukendt for hr. Qvist Jørgensen, at masser af spiritusbilister tages lige præcis på vej hjem fra arbejde, og at de i retten afgiver nogle forklaringer, som vidner om, at spiritusforbruget på arbejdspladsen hver eneste dag ligger langt over, hvad der er tilladeligt, når man kører bil. Jeg vil tværtimod opfordre arbejdsmarkedets parter – og på det punkt er jeg meget enig med forslagsstillerne – til virkelig at gøre noget ved dette her af sig selv.

Jeg skal ikke gennemgå alle punkterne, men omtale nr. 3, hvor man specielt har nævnt kvinderne. Ligestillingen har jo desværre medført, at kvinderne i kølvandet på ligestillingen også har tiltaget sig de dårlige vaner, så vi skal nok til at indstille os på, at de foranstaltninger, der træffes, ikke mere er specielt over for mænd.

Vi vil meget gerne være med til at diskutere, om vi skal have nogle supplerende sanktioner over for spiritusbilister. Men jeg må gøre opmærksom på, at det så er en skærpelse, man ønsker, for folketinget har jo indtil flere gange lempet straffen, og vi er efterhånden i den situation, at næsten alle spiritusbilister nu straffes med bøde. Hvis man skal ind på betinget dom, vil jeg have lov at betragte det som en skærpelse, for det betyder jo, at de pågældende, hvis de ikke følger de tilsyn og de vilkår, der bliver sat, skal ind at sidde bag tremmerne.

Markedsføringen har jeg udtalt mig om, og om det med det sidste punkt vedrørende sikring af de private organisationers placering må jeg sige, at venstre som altid er meget positiv, og jeg kan henvise til socialministerens bemærkninger herom. Alt i alt er vi i

venstre meget åbne over for forslaget, og vi vil gerne være med til, at man finder et flertal for mere konkrete foranstaltninger, der kan afhjælpe problemerne.

Birthe Hansen (SF):

De radikales forslag handler ikke alene om forebyggelse og behandling af alkoholmisbrug, men også om gennem lovgivning at forsøge at bremse det samlede alkoholforbrug hos befolkningen. Det er nok troligt, at en sådan samlet indsats vil have en større effekt end spredt fægtning hist og pist, men når der i bemærkningerne henvises til Egmont Fondens fremtidsstudie »De grimme ællinger« fra maj 1984, skal jeg ikke undlade at nævne, at det også fremgår heraf – og det kan vel næppe komme bag på nogen – at alkohol og rusmidler tilsyneladende er lige så gamle som menneskets historie. Dermed siger hverken bogen eller vi, at det ikke gør noget, at man er alkoholiker.

Vi er derfor stort set positive over for forslaget dér, hvor der lægges op til forebyggelse gennem oplysende indsats om alkohol og dens skadevirkninger, og dér, hvor der ønskes øget forskning, for det er vel det, der står i 2 d, ellers var der vel ingen grund til en løbende orientering.

Samtidig er vi positive over for nye forbedrede behandlingstilbud til begge køn og ikke mindst forbedret efterbehandling.

Efterbehandling, som står nævnt i forbindelse med private organisationer, er der ingen uddybende bemærkninger til. Derfor spørger jeg, om dette punkt f.eks. indebærer, at tidligere alkoholikere medinddrages i, hvordan efterbehandlingen skal håndteres – de må vel have indhøstet nogle erfaringer om, hvad der er godt eller skidt, hvis man fortsat ønsker at være alkoholfri – eller om efterbehandling alene er tænkt overladt til de private organisationer. Det er ingen kritik af de private organisationer; vi er fuldt ud klar over, hvilket værdifuldt og uundværligt supplement de private organisationer er til den indsats, der gøres fra det offentlige side; det var kun et spørgsmål.

Da indsatsen over for børn og unge tilsyneladende ikke er blevet opprioriteret, siden vi havde den tidligere socialministers redegørelse til debat her i salen for 2 år siden, og da dobbeltmisbruget alkohol/piller heller

[Birthe Hansen]

ikke blandt unge, så vidt vi ved, er aftaget, går vi ud fra, at det må være over for denne gruppe, de radikale har tænkt på at bl.a. skolelæger og idrætsledere skal sætte ind. Vi synes, det er problematisk, som også andre har været inde på, med idrætslederne, al den stund de jo om ikke står over for, men så har bag sig bl.a. bryggerierne, hvis sponsorvirksomhed kan give ret uheldige udslag, når det at leve sundt og dyrke sport kobles sammen med reklamer for øl. Men det er måske her de radikale ønsker en stramning af markedsføringen.

Men der er nogle af initiativerne, hvis værdi vi er mere eller mindre usikre på. Skatteministerens bemyndigelse til med vekselende mellemrum og uden varsel at regulere giftskatterne er vi 100 pct. imod. For det første bryder vi os ikke om selve bemyndigelsen. Dernæst er det svært ud fra bemærkningerne at se, om formålet med giftskatternes regulering som vanlig er at øge statens indtægter, eller hvis dette ikke er meningen, om disse indtægter alene skal bruges til forebyggende, oplysende og behandlende virksomhed.

Vort sidste forbehold gælder alternativet til frihedsberøvelse i forbindelse med spirituskørsel. Afhænger dette tilbud om behandling som alternativ til frihedsstraf slet ikke af, om den pågældende har forårsaget skade på andre mennesker, for i så fald kunne frihedsstraffen måske have en forebyggende virkning?

Birgith Mogensen (CD):

For et par måneder siden meddelte indenrigsministeren, at de skader, som danskernes stigende alkoholforbrug medfører, hvert år koster samfundet over 5 mia. kr. Ca. 50 pct. af de til enhver tid indlagte patienter på psykiatriske og almindelige hospitaler har alkoholproblemer. Ca. hver anden skilsmisse har noget med spiritusmisbrug at gøre. Ligeledes har det stærkt stigende kriminalitetstal i allerhøjeste grad noget med Danmarks stigende alkoholforbrug og -misbrug at gøre, og problemet vokser dag for dag. Alle ved det, alle har talt om det i mange år, men ikke ret mange har gjort noget ved det. Skyldes det skyhed hos politikerne over for dette følelsesladede samfundsproblem? Skyldes det, at der ikke er ret mange vælgerstemmer

at hente i narkotika- og alkoholbekæmpelsespolitik? Jeg ved det ikke, men jeg ved, at problemet burde have været tacklet for mange år siden.

Nu er alkoholforbruget dobbelt så stort som for 20 år siden, og misbruget er også optrappet, men bedre sent end aldrig. Derfor er CD tilfreds med, at radikale folketingsmedlemmer nu prøver at få hul på bylden ved at fremsætte beslutningsforslag nr. B 78. Jeg havde gerne set, at B 78-teksten havde indeholdt ordet »central«, altså forslag om en central, sammenhængende alkoholpolitik. Jeg tror simpelt hen ikke på, at en kommune- og/eller amtsstyret politik på dette område vil blive optimalt effektiv. Jeg er overbevist om, at private afholdsforeninger og andre foreninger, som helt eller delvis bruger deres tid og midler til at bekæmpe alkoholmisbrug, også ønsker centralt fastlagte grundregler. Hvordan vi finder frem til grundregler, der reducerer alkoholmisbruget bedst og dermed mest muligt, må være næste fase i tilrettelægningsen af »stop for alkoholmisbrug«.

Personlig mener jeg, at vi nok skal passe på ikke at sætte lighedstegn mellem landets øgede forbrug og misbrug. Ligeledes tror jeg, at mange overvurderer reklamens magt med hensyn til at skabe misbrugere. Derimod er der ingen tvivl om, at effektiv skole- og ungdomsinformation angående de risici, som overdrevet alkoholforbrug indebærer, har en meget stor værdi. DAs, LOs og arbejdstilsynets aversion mod undersøgelse af alkoholforbrug på jobbet virker ikke tiltalende. Hvis vi skal have has på alkoholmisbrugets bevislig mange samfundsnedbrydende aspekter, må denne sag gøres til en folkesag, hvis mål må være at skabe en helt anden holdning og behandling af problemet.

Tinning (VS):

Hvis dette beslutningsforslag kan være med til at styrke udviklingen af en egentlig alkoholpolitisk debat, er det en god ting, men jeg tror, det ville være klogt at starte med at droppe den skyttegravskrig, som jo straks går i gang. Når nogen taler om alkoholforbruget på arbejdspladserne, gør socialdemokraten, som en socialdemokrat skal, og siger: nej, det skal vi ikke have ind. Når nogen taler om erhvervslivets udskejelser, i det-

[Tinning]

te tilfælde bryggerierne, i henseende til reklamer direkte for ungdommen via idrætten, så er det den borgerlige fløj, der siger: nej, det skal vi ikke have ind. Hvis vi bliver sådan ved, sker der ikke noget. Jeg tror, det er klogt at opgive disse fastlåste positioner og prøve at finde ud af, hvad det er, der skal foregå.

Jeg vil begynde med forslagets punkt 2 a. Alle synes selvfølgelig, det er en god idé at nedsætte alkoholforbruget i miljøer, hvor unge færdes, men det er vel også en god idé allerede dér – det er rigtigt, som fru Birthe Rønn Hornbech sagde, at det er dér, drikkevanerne grundlægges – at forsøge at gøre, hvad vi kan for at etablere noget, der ikke handler om, at de overhovedet ikke skal drikke alkohol, men at de får det, man kunne kalde nogle sunde alkoholvaner.

Der har været forslag fremme om f.eks. i ungdomsklubber at forsøge at dispensere fra reglen om forbud for alkohol til unge under 18 år og lade dem drikke f.eks. en gang om måneden, men under personalets kontrol eller i samarbejde med personalet. Jeg tror, det er et godt skridt, at man forsøger som led i det almindelige ungdomsarbejde sammen at udvikle nogle ordentlige alkoholvaner. Det forslag har cirklet rundt i alle mulige ministerier, og det endte med at blive et nej. Nu er det blevet sådan, at man nogle steder siger, de kan få lov at tage det med selv eller sådan noget, og hvis de ikke kan det, står de selvfølgelig og drikker sig fulde udenfor, fordi de ikke må drikke noget som helst indenfor, og det er en fuldstændig håbløs måde at angribe det problem på. Hvis det radikale venstres forslag kan blive anledning til, at vi tager bare den lille sag op – jeg tror, det er klogt at være konkret i denne sammenhæng – og laver et flertal, der siger: vi tror, det er en bedre måde at tackle disse problemer på, så kommer vi ikke alene i overensstemmelse med Ungdomsringen og de folk, der har med det at gøre ude i det virkelige liv, men også med almindelig sund fornuft, og det er jo en god ting.

Hvad angår punkt 2 b, kan jeg ikke se at der skulle være nogen speciel grund til at holde drikkeriet på arbejdspladserne udenfor, men jeg ved da udmærket, at hvis der ikke sker noget, vil hovedorganisationerne ikke være med os. Så vidt jeg ved, har alkohol- og narkotikarådet allerede lavet et tema-

nummer af bladet Alkoholdebat, som handler om alkoholforbruget på arbejdspladserne, og det har selvfølgelig ikke haft den store virkning, fordi man ikke vil være med.

Den oplysende indsats, som der tales om i punkt 2 c, synes jeg også er en god idé. Man har vel taget fat i nogle skolelærere og konsulenter, men det ville være udmærket at tage fat i nogle flere grupper og for min skyld meget gerne i skolelærere og idrætsledere og tale med dem om, hvad det er, der foregår på dette område, hvor $\frac{2}{3}$ af den kontante sponsorstøtte til eliteidræt kommer fra bryggerierne. Hvad betyder det for grundlæggelsen af ungdommens holdning til alkohol? Jeg tror, det ville være godt at oplyse om det.

Punkt 2 d er det svært at forholde sig til, for der er slet ikke nogen bemærkninger til det. Jeg mener da, vi får noget at vide om forskningsresultaterne både via Alkoholdebat og redegørelsen en gang om året, men jeg er ikke helt sikker på, hvad meningen med punktet er, så jeg vil, som vi siger, tilsiige en positiv udvalgsbehandling.

Punkt 3 er nok – nu har det været så veldigt hele dagen, så jeg er næsten ked af at sige det – lidt hyklerisk, for behandlingstilbuddene til den enkelte alkoholmisbruger gives i amterne, og det radikale venstre har jo faktisk selv været med til – via kommunaludvalget ganske vist – at gøre det svært for amterne at være til og at afsætte yderligere midler på dette felt. Men det er rigtigt, når det bliver sagt, at der bør skabes nogle særlige behandlingsmuligheder for kvinder, og det er også rigtigt, når der står i bemærkningerne, at kvinders alkoholmisbrug tit starter som en problemløsningsmodel. Sagt i al stilfærdighed: nogle af de problemer, som bl.a. enlige kvinder og enlige forsørgere påføres, og hvor de vælger den problemløsningsmodel, der hedder stigende alkoholforbrug, kommer bl.a. præcis fra den socialpolitik, det radikale venstre fører sammen med regeringen. Det betyder ikke, at vi ikke vil være med til at rette op på det; jeg synes bare, det skulle nævnes, for det hører med i billedet.

Nu lyser den røde lampe, så de sidste punkter vil jeg sige noget om i anden runde for ikke at lægge mig ud med tingets højtærede formand.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Netop det af hr. Tinning fremdragne eksempel på vanskelighederne med at få lov til at lære de unge at omgås alkohol er et af de slående eksempler. Ungdomsklubalkoholbevillingerne endte på industriministerens bord, fordi det er under denne minister, at restauratørernes interesser skal passes, og det kan så være en god illustration af disse sagers gang.

I øvrigt er jeg meget enig i, at vi skal lære de unge at omgås alkohol, lære dem, hvad det er godt til, og hvad det er skidt til. Men når hr. Tinning gør meget ud af at tale om de unge og deres miljøer, tror jeg ikke, jeg overdriver, når jeg siger, at megen af den overdrevne brug af alkohol foregår i nogle miljøer, der ikke er præget nærværdigt af hverken ungdomsklubmedarbejdere, fritidsledere eller andre pædagoger, men netop er grupper, der færdes for sig selv i deres egne miljøer uden særlig voksenkontakt. At gøre noget ved det er et betydeligt større problem, for det er et egentlig kulturpolitisk område, vi skal have taget fat i, og så har vi fat i noget af det meget svære, som vi også har talt om flere gange i det særlige ungdomspolitiske udvalg.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Blot for at sige, at jeg et eller andet sted har læst noget meget fornuftigt om, at det, vi nok først og fremmest kan sigte på, er at begrænse tilgangen til gruppen af misbrugere. De mange unge, som kører på Stesolid og guldbajere, kan vi selvfølgelig godt oplyse og informere, men disse unge har ikke dette misbrug, fordi de ikke ved, at det er usundt og skadeligt; de har det, fordi de oplever det som den eneste vej ud, dette samfund har givet dem. Det kan vi selvfølgelig ikke løse ved at gennemføre et par punkter fra et radikalt beslutningsforslag. For dér er jeg enig i, at det ikke bare drejer sig om socialpolitik og kulturpolitik, men om hele det livsgrundlag og de livsmuligheder, vi giver ungdommen og i øvrigt også os selv i dette samfund, men det er vel nærmest det, man kalder en generaldebat, så det kan vi da spare.

Hr. Qvist Jørgensen sagde slet ikke noget om det med arbejdspladserne, men det er måske også, fordi hr. Qvist Jørgensen selv er

ked af at skulle have den underlige marionetfunktion, at han, hver gang det kommer op, som socialdemokratisk ordfører skal gå op og sige, at det må vi ikke røre ved, men nu må vi jo se.

Arne Bjerregaard (KrF):

Vi kan stort set erklære os enige med forslagsstillerne i det sigte, der ligger i forslaget.

Hvad angår punkt 1, ved forslagsstillerne udmærket, at vi aldrig har været karrige med hensyn til at gennemføre en automatisk regulering og forhøjelse af giftskatterne i øvrigt, men jeg må nok en gang notere, at giftskatter giver en række problemer ved grænserne. Det er enorme mængder, der efterhånden føres over grænsen fra syd især og helt op til os i det nørrejyske. Det er ikke småting, man fragter over grænserne, og man arrangerer jo netop billige ture bare for at hente sprutten på den anden side af grænsen. Derfor er der vel grænser for, hvor høj en afgift vi kan pålægge.

Det i punkt 2 omtalte forbrug af spiritus i skolerne synes jeg er alarmerende visse steder. Det er beklageligt, at der faktisk ikke kan holdes en skolefest – specielt ikke en gymnasiefest – uden at der skal være spiritus i stride strømme. Det er lidt mærkeligt, at vi fastholder, at de unge under 18 år ikke må få en bajer på restauration, når de til gymnasiefester, hvad enten de er inviteret eller ej, kan få alt det, de vil have. Dér får de ofte meget mere, end der ville blive tilladt på en restauration, hvor de ville blive smidt ud forinden. Derfor synes jeg nok, der er noget at se på på dette område. Om man så skal forbyde det på området, er det svært at afgøre, da spiritus nu indgår i vores kultur som et nydelsesmiddel og et nydelsesmiddel, som jeg ikke vil være med til at afskaffe. Men det skulle gerne være et nydelsesmiddel og ikke et afhængighedsmiddel, som man skal stimulere sig med, og det bliver det tit på den måde, vi holder vores fester for de unge på, fordi vi i stedet for at give dem den naturlige selvrespekt og tiltro til at kunne klare problemerne, faktisk giver dem det modsatte, og så må de have noget at stimulere sig med, inden de går til fest, for de skal jo være på højde med situationen. Der er altså noget samfundsmæssigt bag dette, at de unge bruger så meget.

[Arne Bjerregaard]

Når hr. Tinning siger, vi skal styre forbruget, må jeg spørge, hvordan vi kan styre det over for de unge. Hvor meget kan det tillades at de drikker, for at de ikke senere hen skal blive afhængige af det? Det er det store problem. Jeg mener, det er et væsentligt område, for det er begyndt her hos mange. Selvfølgelig klarer de 90 pct. det, selv om de har haft aldrig så mange bøhmænd på på gymnasiet. Men nogle falder igennem, nogle bliver hængende, fordi de fik det lært dér.

Med hensyn til arbejdspladserne er jeg helt enig med hr. Tinning: Uha da da, dem må vi endelig ikke røre. LO og Dansk Arbejdsgiverforening skal nok klare deres område, hold endelig fingrene væk! At de to organisationer så ikke kan holde sig fra at blande sig i politik, er en anden side af sagen – det synes jeg de skulle – men de siger: vi skal ikke have politikerne til at blande sig i vores forhold. Men da de nu så gerne vil blande sig i vores forhold og man ligefrem har en sammensmeltning visse steder, synes jeg, det er helt rigtigt, at vi også siger, det var hensigtsmæssigt, at man i alt fald begyndte at undersøge, hvordan alkoholforbruget er på arbejdspladserne, og at Dansk Arbejdsgiverforening og LO bør gå ind i en dialog på dette område og finde ud af, hvordan forbruget er – både for at skabe sikkerhed på arbejdspladsen i selve arbejdsprocessen og for at være med til at forhindre, at nogen skal tilegne sig et misbrug på selve jobbet.

Jeg forstår ikke den modvilje, men den må nok skyldes, at der er grund til at have den modvilje, nemlig at man ikke ønsker, vi skal se, hvordan det ser ud bag kulisserne. Nå, nu lyser den røde lampe, så må jeg komme igen.

Dohrmann (FP):

Når man lytter til denne debat og måske i særdeleshed den sidste taler, som ikke engang nåede at blive færdig, skulle man næsten tro, at hele nationen var ved at drukne i sprut.

Det er efter fremskridtsparties opfattelse aldeles ikke tilfældet. Selvfølgelig findes der mennesker, der drikker – også nogle, der misbruger spiritus – men har der ikke altid været det, og vil det ikke altid være sådan?

LO og Dansk Arbejdsgiverforening er blevet nævnt i forbindelse med drikkeriet på arbejdspladserne. Det er da sikkert også rig-

tigt, at der bliver drukket på nogle arbejdspladser, også mere end godt er, men generelt vil jeg nu vove den påstand, at man på langt de fleste arbejdspladser har et meget afbalanceret forhold til alkohol.

Hvis vi endelig taler om arbejdspladser, er folketingset jo også en arbejdsplads; tror man ikke, der bliver drukket lige så meget i gennemsnit herinde, som der gør alle andre steder? (*Tilråb*). Mere, bliver der sagt! Det vil jeg ikke sige, men jeg mener, man overdramatiserer dette problem. Det irriterer da også mig, når man f.eks. kommer ind i et S-tog en aften og ser, at det er ved at blive skik og brug at have en stor plasticpose fyldt med bajere med, og at de unge mennesker absolut skal sidde og drikke øl. Det er ligesom noget nyt, der er kommet til, men skulle man forebygge det, er det nok de pågældendes forældre, man skulle have fingre i, men man må da håbe, at de, der er unge i dag, inden de selv får børn, bliver så kloge, at de indser, at man bør opdrage sine børn til at forstå, at man godt kan køre en tur med S-toget uden absolut at skulle have en plasticpose med bajere med. Dermed siger jeg faktisk det, jeg mener, nemlig at jeg ikke et øjeblik tror på forbud og restriktioner.

Jeg har også en lumsk mistanke om, at de radikale, da de fremsatte dette beslutningsforslag, ikke alene tænkte på det såkaldte misbrug, men snarere på at få nogle kroner i statskassen, for uanset hvor meget man får ind, kan man jo altid bruge nogle kroner ekstra. Jeg tror egentlig, at dette forslag, som fru Aase Olesen er ordfører for, er formuleret af hr. Bernhard Baunsgaard, som sidder i skatte- og afgiftsudvalget – det gør fru Aase Olesen for resten også.

Vi ønsker ikke at få noget, der på nogen som helst måde ligner svenske tilstande. Det tror jeg egentlig heller ikke forslagsstillerne ønsker, men dette her smager derhenad. Jeg kan fuldt ud tilslutte mig, at unge mennesker skal oplyses i skolen, og hvor der ellers er mulighed for det, men man skal lade det blive ved det, og så skal man holde op med sin forbudsmentalitet og med at tro på, at man er langt klogere end mennesker, der befinder sig uden for folketingssalen, for det er man desværre ikke.

Aase Olesen (RV):

[Aase Olesen]

Jeg må noget overrasket begynde med at konstatere og sige tak for en meget bred tilslutning til det radikale venstres forslag om en sammenhængende dansk alkoholpolitik. Det er lidt af en begivenhed, al den stund vi ikke skal mange år tilbage, før der fra denne talerstol blev taget afstand fra selve begrebet »en alkoholpolitik«. Det var noget, man ikke skulle have, og alkoholproblemer så man alene som noget, der skulle løses via socialpolitik, boligpolitik osv.

Jeg er kommet herved i salen bevæbnet med en større bunke argumenter i form af papirer og rapporter, men dem har jeg ladet blive på min plads, fordi en bred og positiv tilslutning til forslaget gør det jo helt overflødigt at forsøge at overbevise nogen.

Jeg vil gerne sige til den sidste taler – og det tror jeg egentlig også han selv sagde han var klar over – at vi ikke ønsker det, man lidt populært kalder svenske tilstande. Vi har fremsat dette forslag som et led i en sundhedspolitik, og det første og væsentligste krav i en sundhedspolitik må være forebyggelse af sygdomme. Det er ud fra det hovedsynspunkt, vi overhovedet har fremsat forslaget. Vi ønsker ikke at blive taget til indtægt for nogen form for sektærisk tankegang eller noget i den retning. Vi ønsker med dette forslag at lægge op til, at man i folketingets socialudvalg og under møder med alkohol- og narkotikarådet kan få en positiv samtale om, hvordan vi kommer videre i det arbejde, som vi nu kan konstatere der er et bredt flertal for.

Alkoholpolitik hænger sammen med mange andre ting, er det tit sagt, men der er én ting, som ikke har været meget nævnt her i dag, og det er spørgsmålet om den rolle, alkohol spiller i kriminalitet. Man mener, at op imod 80-90 pct. af alle voldssager så at sige stinker af spiritus, og det er jo ikke så længe siden, at næsten alle politikere var på tæerne i anledning af, at op imod jul havde vi en voldsom stigning i voldssager. Jeg synes, det er positivt, at man er klar over, at spiritussen spiller en meget stor rolle på det område.

Jeg er selvfølgelig først og fremmest glad for den positive modtagelse, som forslaget fik hos socialministeren. Blandt de emner, som der ikke er fuldstændig enighed om, hverken mellem regeringen og os eller med nogen af de øvrige ordførere, er spørgsmålet om virkningen af at hæve priserne på alko-

hol. Der er sat spørgsmålstegn ved, om en hævnning af priserne vil nedsætte forbruget. Det er der nu ikke nogen tvivl om – jeg har ikke set nogen påstå, at det ikke vil have en øjeblikkelig virkning i hvert fald – og ellers skal jeg minde om alle de protester, der kommer fra bryggerierne, hver gang vi lægger bare en lille smule på øllerne. Der er ingen tvivl om, at det har en øjeblikkelig virkning. Det, man kan sætte spørgsmålstegn ved, er selvfølgelig, om denne virkning vil holde sig på længere sigt, og det var det, socialministeren rejste tvivl om.

Jeg kan henvise til socialforskningsinstituttets undersøgelse fra sidste sommer, hvor man siger, at der ikke er nogen tvivl om, at priserne har en virkning i retning af en moderering af forbruget; det har WHO også flere gange givet udtryk for. Derfor er det i hvert fald ikke rimeligt, at man lader priserne falde, og det er jo det, man gør, når man ikke lader afgifterne følge med pristallet – så udhuler man rent faktisk afgifterne. Det er derfor, at det radikale venstre og socialdemokratiet på et tidspunkt har fremsat forslag om en indeksering.

Når vi ønsker at give ministeren en bemyndigelse, som fru Birthe Hansen ikke kunne lide, hænger det sammen med hensynet til detailhandelen. Hvis man laver en fuldstændig regelmæssig indeksering i bestemte perioder, vil der kunne spekuleres i det af kapitalstærke detailhandelskæder, og det vil betyde konkurrenceforvridning.

Vi er altså ikke i tvivl om, at man bør indeksere disse afgifter, og det har ikke noget at gøre med, at vi ønsker flere penge i kassen. Tværtimod – hensigten er da, at der ikke bør komme nogen penge i kassen på den led. Vi er derimod ikke i tvivl om, at der samfundsøkonomisk er en gevinst i form af, at det nedsatte forbrug vil føre til langt færre skader i form af mindre kriminalitet, mindre spirituskørsel og færre sygdomsforløb, som er direkte alkoholrelaterede. Der er ikke så mange, der har været inde på det, men vi kan formentlig i udvalget få oplysninger om, hvor meget man egentlig ved om det problem.

Hr. Tinning var inde på, at det i punkt 2 d ikke var forklaret godt nok, hvad det var, man ville have vi skulle orienteres om. Det er først og fremmest den sammenhæng, der er mellem en række forskellige sygdomme og

[Aase Olesen]

forbruget af alkohol. Jeg mener, det er veldokumenteret – det ved jeg godt der bliver sat spørgsmålstegn ved – at der er en sammenhæng mellem det almindelige forbrug og antallet af skader. Nu kan man godt få læger her i landet til at sige, at der ikke er sket nogen stigning af alkoholrelaterede sygdomme i Danmark i de sidste år, selv om alkoholforbruget er fordoblet. Men det hænger bl.a. sammen med, at man kun dør af én ting her i landet, og hvis man kan skrive noget andet på dødsattesterne, end at folk har drukket sig ihjel, så gør man det formentlig. Det er en af de løjelige ting i Danmark, at det ligesom ikke er accepteret og fint at have et overforbrug, og derfor gør man i forskellige sammenhænge en hel del for at skjule det.

Jeg er enig med ministeren i, at det er en svær balancegang på én gang at slå fast, at man ikke vil komme med fordømmende og moraliserende pegefingre, og samtidig få sagt, at det ikke er nogen god idé at drikke mere, end man kan tåle. Men jeg synes omvendt, at man har eksempler på, at fornuftig oplysning kan lade sig gøre.

Jeg er enig med alle dem, der har sagt, at vi specielt skal rette oplysningen til børn og unge, men vi må samtidig sige, at børn og unge jo ikke drikker, fordi de ikke er oplyste. De drikker, fordi vi voksne drikker, og fordi det hører med til, havde jeg nær sagt, enhver form for social kontakt i Danmark i dag, at der skal spiritus eller alkohol under en eller anden form på bordet. Det skulle vi måske overveje lidt, og jeg synes nok, der er meget god grund til også at rette oplysningen mod de grupper, som har et meget stort forbrug, for som det allerede er sagt og også står i forslaget: det, der er interessant, er at sigte mod, at det store forbrug ikke løber af med folk, så de bliver afhængige.

Herefter vil jeg vende mig til det, som der nok er mest uenighed om, nemlig punkt 2 b om drikkeriet på arbejdspladserne – her menes arbejdspladser i videste forstand, også administrations- og kontorsektoren. Vi vil gerne gøre opmærksom på, at der er et par bemærkninger mere om alkohol på arbejdspladserne, som ingen har været inde på, men som jeg håber vi i udvalget kan få nærmere belyst, nemlig at der er behov for at få oplyst, hvad alkohol betyder, hvis man samtidig også er udsat for andre skadelige stoffer. Det synes jeg er meget vigtigt, og der er ikke no-

gen, der i dag har ansvar for at tage den problemstilling op. Vores hensigt har været at give samarbejdsudvalg, bedriftssundhedstjeneste osv. en mulighed for at komme med oplysning på det område, sådan at man er klar over, hvad man udsætter sig for, når man drikker, hvis man samtidig er udsat for andre alvorlige stoffer.

Jeg vil gerne understrege, at vi ikke hermed ønsker at tage nogen form for ansvar fra arbejdsgiveren for ikke at have arbejdsmiljøet i orden. Det er formentlig en af de ting, der ligger bag ved LOs modstand, men det er i hvert fald ikke vores hensigt på nogen måde, at dette her skal bruges som undskyldning for ikke at sørge for, at arbejdsmiljøet er, som det skal være.

Min taletid tillader mig ikke at gå i detaljer, men i forlængelse af den diskussion, der var om reklamerne, vil jeg sige, at jeg tror, vi i udvalget kan få fremlagt papirer også fra WHO om de salgsstrategier, som firmaerne bruger over for ganske specielle grupper. Det er naturligvis nogle af de ting, vi har haft i tankerne, når vi har sagt, at vi synes, der kunne være behov for at se på reklameringen. Er det rimeligt, at man specielt henvender sig til grupper, som man ved i dag ikke er inde i alkoholforbrug: unge, kvinder eller andre? Det er sådanne spørgsmål, vi gerne vil have diskuteret, og det tager den eksisterende kodeks ikke højde for.

Jeg skal gentage min tak til ordførerne for den positive modtagelse af beslutningsforslaget.

Qvist Jørgensen (S):

Jeg vil gerne vende tilbage til fru Birthe Rønn Hornbech, der udtalte nogle postulatet om, at antallet af spritkørere skulle være særlig udbredt lige omkring arbejdstids ophør. Hvis det er korrekt, er det en nyudvikling i forhold til de lidt ældre tal, jeg kan huske om det. For nogle år siden lavede man på baggrund af de statistiske indberetninger en undersøgelse, der havde en titel i retning af: »Hvornår har du bedst en chance for at blive knaldet af en spritbilist?« Det var bestemt ikke efter arbejdstid, så vidt jeg husker det. Men det er jo noget, vi kan undersøge, når vi kommer i gang med udvalgsarbejdet.

Fru Aase Olesen har i bemærkningerne til beslutningsforslaget nævnt landsbevillings-

[Ovst Jørgensen]

nævnet, og det er derfor nærliggende at spørge, hvorfor det ikke er blevet til et led i den egentlige pakke, altså pkt. nr. 8 el.lign.

Vi har allerede i socialudvalget taget skridt til at få afdækket, om det faktiske, men dog beskedne fald, der er i alkoholforbruget i Danmark, ikke bliver opvejet af det tilsyneladende merforbrug, der bliver hentet hjem over den dansk-tyske grænse. Grænseregionsforskningsinstituttet er blevet bedt om at komme med sine sidste nye undersøgelser, der vil vise, at den skæve grænsehandel bliver stadig mere skæv, og at man selv oppe i Nordjylland rejser derned og har fortjeneste ved at tage lige så mange bajere med, som man overhovedet kan slæbe.

Jeg vil her tage afstand fra, at ordføreren for kristeligt folkeparti sagde »sprut« i den sammenhæng. Sprut har i det jyske område en lidt anden klang; det går mere på den stærke spiritus, som man, hvis man er en loyldig borger, endnu ikke lovligt må tage med over grænsen.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Under mit første indlæg tillod tiden mig ikke at kommentere punkterne 4 og 6 – hr. Tinning har jo senere givet mig mulighed for at omtale punkt 5 – nemlig spørgsmålet om tilbud om behandling til alkoholmisbrugere som alternativ til frihedsberøvelse i forbindelse med spirituskørsel.

I den anledning bebudede socialministeren, at der ville blive taget initiativ på ministerplan, og justitsministeren lovede at komme med en redegørelse. Når den foreligger, må vi vurdere, om det er fyldestgørende eller det er en anden retning, vi skal gå i.

Punktet sikring af private organisationers placering i det samlede oplysningsarbejde og behandlingsarbejde synes jeg er meget relevant at have med, for der pågår jo i øjeblikket en stor diskussion om, hvilken nytte og hvilken brug man overhovedet i vores moderne samfund har af frivillige organisationer. Derfor glædede det mig overordentligt, at ministeren bekræftede, at det er en af de indsatser, man lægger vægt på. For de private organisationer og foreningers aktive medvirken må fortsat være et nødvendigt led i det forebyggende arbejde og i behandlingsarbejdet. Det vil være særdeles hensigtsmæssigt at benytte den gennem lang tid indvundne

erfaring og den store viden på området, der findes i disse organisationer. De har jo virket i 100 år, ikke mindst i lokalsamfundene. Som kuriosum kan jeg nævne, at afholdsbevægelsen i Danmark begyndte sit arbejde i 1879. Der foregår jo allerede forskellige aktiviteter i amterne gennem et bredt samarbejde mellem offentlige og private. Lad mig også her tage oplysningsforbundenes indsats med. Også her yder frivillige organisationer og foreninger en stor indsats.

Men den bedste forebyggelse mod misbrug findes først og fremmest i hjemmenes holdning til og omgang med alkoholiske drikke, i forældrenes ansvar over for børnene og i skolernes undervisning og orientering.

Jeg kan tilsige et positivt samarbejde i udvalget med hensyn til denne alkoholpakke.

Tinning (VS):

Heller ikke jeg nåede det hele i første runde; jeg nåede bl.a. ikke at få spurgt forslagsstillerne om konsekvenserne i forhold til alkohol- og narkotikarådet.

En del af de ting, som der opfordres til, er, så vidt jeg kan se, noget, man mere eller mindre gør i forvejen, men der er sikkert også nye initiativer i det. Betyder det, at vi skal finde nogle flere penge til det, eller betyder det en omprioritering, eller hvad er tanken? Jeg tror godt, man kunne finde fornuftig anvendelse for nogle flere midler, men det ville undre mig, hvis det var det, det radikale venstre foreslog.

Pkt. 4 fik jeg ikke sagt noget om. Jeg synes for en gangs skyld, at det er en meget god løsning at afvente en redegørelse fra justitsministeren. Det er jo en af de mere klassiske syltekrukker herinde, men jeg tror, det kunne være meget godt at få diskuteret, hvad det betyder for behandlingen af alkoholmisbrugere, hvis indgangen til behandlingen er bevidstheden om, at den pågældende behandling medfører undgåelse af en eller anden straf. Jeg tror, det er vigtigt, når man skal behandles for et eller andet misbrug, at motivet er at komme ud af misbrugt, og ikke at undgå et eller andet, der er værre. Det tror jeg kan ødelægge eller vanskeliggøre behandlingsmulighederne.

Pkt. 5 har jeg sagt noget om i forbindelse med markedsføring. Jeg synes, det er fint, hvis vi ud over den annonce, som vi vel en-

[Tinning]

ten kan få af de dér Hof-folk eller få hr. Helge Sander til at skaffe eller også må klippe ud af en avis, får nogle eksempler fra fru Aase Olesen på, hvordan man direkte går i kødet på de grupper, som man endnu ikke har fået ind i et alkoholforbrug.

Pkt. 6 har jeg lidt svært ved at forholde mig til, også fordi der ikke står nogen bemærkninger til det, men hvis der ligger i det, at de private organisationer, vi kender, også skal være med, synes jeg, det kan da være meget udmærket.

Hvad angår reguleringen af giftskatterne, vil vi nok foretrække en pakkelse. Det ligger jo ellers ikke til venstresocialistisk folketingspolitik, men vi er meget imod en situation, hvor vi ikke vil regulere kontanthjælpen, sygedagpengene eller arbejdsløshedsdagpengene og i øvrigt giver dem nogle sociale problemer oven i hatten, men siger, at deres bajere i hvert fald skal følge pristallet. Det er vi ikke meget for, men derimod nok en helhedsløsning. Jeg er nemlig enig i udgangspunktet; der er ikke specielt megen fornuft hverken alkoholpolitisk eller på nogen som helst anden måde i, at realprisen på øl, vin og spiritus falder, men jeg kan heller ikke se nogen fornuft i, at vi laver alkoholpolitik og glemmer resten, så dér vil vi faktisk opfordre til en slags pakkelse.

Derudover tror jeg også, at vi skal diskutere virkningerne, for det er nok igen sådan, at de, som er i misbruget – det gælder også på narkotikaområdet – de vil skaffe sig disse produkter uanset prisudviklingen. Det kan godt være, at man får skubbet nogle unge på dette område fra guldøl til lightergas o.lign. i en eller anden udstrækning – hvis det skulle være en forbedring – men jeg tror, vi skal diskutere, hvordan vi kan sikre, at en sådan stigning ikke gør situationen for dem, der i forvejen er misbrugere, meget værre, samtidig med at vi selvfølgelig skal forsøge at høste de positive virkninger, der måtte være i forhold til andre grupper.

Nu lyser den røde lampe igen, og selv om det betyder fremad, vil jeg slutte.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg må tage hr. Qvist Jørgensens irettesættelse til efterretning om, at »sprut« i Jylland – specielt i Sydjylland – drejer sig om de stærkere drikke. I Nordjylland har vi aldrig

drukket så meget, så dér har vi taget det under én hat.

Det er helt rigtigt, at hjemmenes holdning til spiritus smitter af på børnene, men det er da forbistret svært at være forældre, når børnene, så snart de kommer ind i skolen, skal fyldes med bajere. Så er det lidt svært at fastholde den holdning, man eventuelt kunne have til det. Derfor er det da godt, at man vil lave en sammenhængende alkoholpolitik, således at det, som de fleste hjem vil: et fornuftigt forhold til spiritus, også bliver et fornuftigt forhold andre steder i samfundet.

Jeg blev ikke færdig med at omtale de øvrige punkter, og af hensyn til de radikale vil jeg sige noget om pkt. 5, stramning af reglerne for markedsføring. Det er næsten synd, at Inge Krogh ikke er herinde, for hun ville have glædet sig særdeles meget over, at de radikale kom med dette forslag, men vi har i øvrigt ingen modstand imod sådanne forslag. Jeg ved ikke helt, hvad man tænker på her, om det skulle være reklameforbud eller en yderligere indskrænkning, men det må da i det mindste være en reklamestyring. Det mener vi da er værd at prøve, og da nogle så gerne vil, må de også gerne tage mine cigaretter med, det gør såmænd ikke så meget, for jeg ved udmærket, hvilket mærke jeg vil have.

Så var der spritkørsel – her må jeg gerne bruge udtrykket – altså dem, der kører med et vist alkoholindhold i blodet. De skulle efter dette her tilsyneladende være misbrugere. Bare det var sådan! Jeg tror i grunden, det er få af dem, der bliver dømt for spirituskørsel, som er misbrugere i ordets egentligste forstand. Jeg tror nok, det igen afhænger af vore festvaner. Folk kører jo almindeligvis i bil til fest, og mange vil så også køre i bil fra festen, selv om de har drukket alkohol, og selv om de nok ved, at den nok er lige på kanten. Men selv om de skulle få en dom for det, vil jeg da ikke kalde dem misbrugere, og derfor mener jeg ikke, det nytter noget at give dem en speciel behandling. (Den røde lampe lyser). Nå, jeg blev stadig væk ikke færdig.

Dohrmann (FP):

Det er ikke for at genere forslagsstillerne, men jo flere gange jeg gennemlæser beslutningsforslaget, og jo mere jeg tænker over de

[Dohrmann]

forskellige punkter, der er stillet op, jo mere overbevist bliver jeg om, at hvis vi overhovedet skal have en sammenhængende dansk alkoholpolitik, som det jo så smukt hedder, skal det i hvert fald ikke være noget, der ligner det her, det er helt sikkert.

Lad mig tage punkt 4 f.eks.: »Tilbud om behandling til alkoholmisbrugere...«. Der tænkes her på et alternativt tilbud til spritbiler. I stedet for frihedsberøvelse skal de altså have et tilbud om at blive behandlet for alkoholmisbrug. Umiddelbart lyder det måske meget pænt, men for det første tror jeg slet ikke, det er sådan, at man kan sige, at spiritusbiler er alkoholmisbrugere. Jeg tror, at folk langt, langt oftere ved et uheld – det er måske ikke det rigtige udtryk, men alligevel – er til en fest og får nogle genstande, men derfor behøver de absolut ikke at være alkoholikere. Der tror jeg man finder langt, langt de fleste spiritusbiler.

Jeg kunne også godt tænke mig at sige til fru Aase Olesen, når hun nu så smukt skriver i punkt 1: »Regulering af giftskatterne, således at prisen på øl, vin og spiritus justeres i overensstemmelse med den almindelige prisudvikling i samfundet«, at hvis vi skulle følge det forslag bogstaveligt, skulle vi jo sænke priserne. De har jo fået det ene hak efter det andet. Jeg synes, det er fuldkommen uanstændigt, at man på et værtshus i dag skal give 18 kr. for en almindelig pilsner, og jeg synes, det udelukker dem, der har de mindre indtægter, fra at komme den slags steder – ret tit i hvert fald – så hvis de priser skal reguleres, skal det være i nedadgående retning, for prisudviklingen på dette område er gået langt, langt hurtigere end på mange andre områder.

Endelig står der i punkt 5: »Stramning af reglerne for markedsføring...«, og det fremgår af bemærkningerne og blev også sagt heroppefra, at der bl.a. tænkes på reklamer. Herregud, nu har jeg boet i Sønderjylland, lige siden jeg blev født, og har næsten lige så længe set de tyske reklamer, og jeg vil da vove den påstand – nu skal jeg ikke tage min egen person – at sønderjyder i almindelighed ikke er mere fordrukne end folk f.eks. i Nordjylland – Nordjyderne er heller ikke fordrukne, sådan skal det ikke forstås – hvor man ikke kan se reklamer, så det er simpelt hen en gang øregas. Det ser pænt ud på papiret, men i praksis vil det ikke være en pind

værd. Man får forbud mod reklamer, men i praksis vil det ingen som helst betydning have.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Den næstsidste påstand, hr. Dohrmann kom med, om sønderjydernes alkoholvaner er ikke i overensstemmelse med de faktiske forhold, men det kan vi vel få undersøgt på udvalgsarbejdsbasis.

Det, der egentlig kaldte mig herop, var, at to på hinanden følgende talere, hr. Arne Bjerregaard og hr. Dohrmann, har givet udtryk for deres trosfølelser, når det drejer sig om, hvem der gør sig skyldig i spritkørsel, og det er da klart, at man må medgive, at folk i selskabeligt lag er en stor gruppe, men de undersøgelser, der foreligger, kan vi vel få frem i udvalget. De viser klart, at der er nogle ubehagelige repræsentationer, som gør, at de radikale på dette punkt i hvert tilfælde – undskyld – har fundet en guldklump.

Aase Olesen (RV):

Jeg takker for det sidste indlæg.

Jeg vil gerne prøve at svare, så hurtigt jeg kan, på de spørgsmål, der er stillet.

Forslag om ophævelse af landsbevillingsnævnet og i øvrigt, kan jeg sige, forslag om ændring af detentionerne er ikke taget med. Det var de oprindelig i det samlede forslag, vi arbejdede med, men dels har jo nu andre partier fremsat forslag om detentionerne – det nævner jeg i bemærkningerne – dels har industriministeren sagt, at han vil ophæve landsbevillingsnævnet, og så synes vi ikke, der er nogen grund til at lave kapløb her. Vi synes, der var nok andet at tage fat på.

Jeg er ganske enig med hr. Qvist Jørgensen, når han siger, at faldet i forbruget formentlig mere end rigeligt opvejes af den kraftige forøgelse, der er sket af vores egen import over grænserne. Det sker nemlig ikke kun i Sønderjylland, men i allerhøjeste grad også via vores lufthavne.

Jeg vil gerne sige, at når vi har taget de private organisationer med – jeg tror, det var ministeren, der i sit første indlæg sagde, at de var jo nu sikret – i denne samlede politik her, er det selvfølgelig for at markere, at vi ønsker, at de fortsat skal stå på finansloven,

[Aase Olesen]

som de gør, og at de vil blive en integreret del af den samlede alkoholpolitik.

Så spørger hr. Tinning, om det, vi foreslår vedrørende alkohol- og narkotikarådets opgave, betyder, at der skal flere penge til udvalget. Det kan jeg ikke svare på i dag, men vi skal jo have et møde med alkohol- og narkotikarådet, og da kan vi passende spørge dem, om de kan klare disse opgaver. Der er i hvert fald én ting, jeg synes vi godt kan bede om, og det er en vis omprioritering af alkohol- og narkotikarådets arbejde. Jeg tror i øvrigt, den er på vej, men vi har jo oplevet, at når forskellige mennesker kom frem med forskningsresultater, der sagde noget om, at der var fare på færde med hensyn til danskernes alkoholforbrug, så var nogle af de første, der reagerede, folk fra alkohol- og narkotikarådet, der sagde: det passer ikke, der er ikke sket nogen ændring, der er ikke sket nogen stigning i antallet af skrumpeleve- re, der er ikke sket nogen ændring i antallet af syge bugspytkirtler, og hvad ved jeg.

Jeg mener ikke, det er det, vi har alkohol- og narkotikarådet til her i landet. Jeg tror nu også, at der med reorganiseringen er sket en forandring, men det kan vi få noget at vide om, når vi skal holde vores møde med dem.

Så nævner hr. Tinning, at det med alternativ til straf måske ikke er det allerbedste. Jeg giver ham ganske ret i, at behandling ikke kan gennemføres, uden at man er motiveret, men det, at man ikke har lyst til at komme i fængsel, er da formentlig også en motivation, og så kunne man jo forestille sig, at man under behandlingen fandt ud af, at det var en god idé at fortsætte den.

Hr. Tinning ville godt vide, hvad det var, vi forestillede os med annoncerne. Jeg har været inde på det problem, at bryggerier og andre fabrikanter af spiritus specielt retter deres interesse mod grupper, der, om jeg så må sige, er et godt marked. Jeg kan godt nævne et eksempel, som jeg synes er et af de værste, jeg har set. Det var en annonce med teksten: »Sherry, mens du venter« og så med billedet af en gravid. Det synes jeg simpelt hen er forbryderisk, når man ved, hvordan alkohol skader den ufødte.

Jeg blev ikke helt klar over, hvad VS mente om det med, om bjerne skal følge pristallet eller ej, men det kan jeg jo læse mig til, når jeg får læst referatet, og pakkelsen greb jeg nok heller ikke helt i farten, men jeg

tror, vi kan se på det, når vi har set, hvad det egentlig var, der blev sagt.

Jeg er enig i, at hævnning af priser formentlig ikke vil påvirke den, der er ude i et misbrug, og jeg er enig med indenrigsministeren om – som der står i hendes rapport om de økonomiske konsekvenser af alkoholforbrug – at det, man skal interessere sig for, er rekrutteringen til misbrugsrækkerne.

Hr. Arne Bjerregaard sagde, at man for ham godt kunne tage cigaretterne med, når vi talte om styring af reklamerne. Jeg kan trøste hr. Arne Bjerregaard med, at han får lejlighed til at tage stilling til dette, idet der foreligger et forslag fra det radikale venstre om sikring af røgfri miljøer, der også har et punkt med om cigaretreklamer.

Så sagde hr. Dohrmann, at man kører spritkørsel ved et uheld, og at man ikke kan sige, at fordi man kører spritkørsel, er man alkoholiker. Man er måske ikke alkoholiker i traditionel forstand, men jeg mener, man er misbruger, hvis man tror, at alkoholindtagelse og bilkørsel kan forenes. Det er ikke undskyldeligt, og det er en fejlfunktion i samfundet, at folk tror, de kan drikke samtidig med, at de skal køre, og derfor er vi nødt til at tage fat i det.

Jeg vil sige om oplysning: vi skal anvende de midler, vi har, og ikke mindst de medier, vi har. Jeg tror, vi kunne få meget mere ud af oplysning, hvis vi ville anvende radio og TV på samme måde som Rådet for Større Færdselssikkerhed.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Det er tre helt små ting: alkohol- og narkotikarådets arbejde og eventuelt penge til det synes jeg det er rigtigt at snakke om på det møde, vi skal have, og dér synes jeg egentlig også, det vil være rigtigt at vende den kritik af funktionen, i stedet for at vi står her og diskuterer det, så det vil jeg lade være med.

Motivationen: det, jeg sagde om det, var bare, at jeg tror ikke så meget på en motivation, som handler om, at nu går jeg i behandling for at undgå at komme i fængsel. Jeg tror, at en behandling, hvis den skal have mulighed for at være succesrig, skal bygge på en egentlig frivillighed, så man siger: jeg går i behandling for at komme ud af mit mis-

[Tinning]

brug. Det er jo en anden motivation. Men igen: det kan vi også snakke videre om.

Pakken var i virkeligheden meget enkel, og i hvert fald de radikale, der er så vant til den slags numre, må nemt kunne forstå det. Det går bare ud på, at det ikke kan være sådan, at vi fastfryser sociale ydelser på forskellige områder for folk, og så skal de samme folk betale mere for deres øl og vin og eventuelt spinitus, hvad de kommer til, hvis man fastholder realprisen på dem. Så siger vi, det kan ikke nytte noget, det er urimeligt. Enten går vi ind for at pristalsregulere både det ene og det andet, inklusive de sociale ydelser, eller også bliver der en ny skævhed. Men som sagt, det kan vi forhandle om.

Nu har jeg adskillige gange lovet ordførerne ikke at sige mere, og denne gang vil jeg prøve at holde det.

Formanden:

Ja, og jeg kan bekræfte, at der bliver udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg ville forfærdelig gerne have fru Aase Olesen til at oplyse, hvor meget hun mener f.eks. øl skulle stige i pris. Jeg nævnte, at flere steder koster en øl 18 kr. i dag. Hvad mener fru Aase Olesen, som åbenbart synes, det er for lidt, at den skal op på, for at det er rimeligt?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 182:

Forslag til lov om ændring af lov om leje.

Af Estrup (RV) m.fl.

(Fremsat 12/2 86).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 9-11 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 183:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene.

Af Estrup (RV) m.fl.

(Fremsat 12/2 86).

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 85:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af vedligeholdelsen og om anvendelse af vedligeholdelseskonti m.v. i de private udlejnings-ejendomme.

Af Estrup (RV) m.fl.

(Fremsat 7/2 86).

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 112:

Forslag til folketingsbeslutning om øget lejerindflydelse i de private udlejningsejendomme.

Af Estrup (RV) m.fl.

(Fremsat 12/2 86).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Boligministeren (Bollmann):

Det fremgår af bemærkningerne, at de forslag, der her foreligger, er fremsat nu, fordi det radikale venstre mener, at der på lejelovgivningsområdet er så alvorlige problemer, at de ikke kan afvente den revision, som regeringen har bebudet, og det fremgår også, at der skulle være nogle urimeligheder i den eksisterende lovgivning, som skal løses her og nu.

Når man nu ser på forslagene, synes jeg, det er svært at se, at de løser vældig påtrængende problemer. Jeg synes også, det er svært at se, at løsningen ikke kan afvente den store og gennemgribende revision, som vi har bebudet, og som vi regner med at der kan fremsættes forslag om senere i denne samling.